

לִאסוּקֵי שְׁמַעְתָּא

מסכת נדרים ז' – ו' • פרשת נשא תשע"ה • גליון 148

סיכום הלכותי של
השיטות המוצאות
בגמרא, בטור ובז"י
ולשון השו"ע
לפי סדר הדף היומי

כינויי נדרים:

נדרים ב.

כל כינויי נדרים כנדרים. רא"ש- כל שאינו עיקר השם קרוי כינוי. ר' יוחנן- כינויים- לשון גויים. ריש לקיש- לשון שבדו להם חכמים להיות נודר בו. כגון- קונם קונח קונס. כגון ככר זה קונם עלי- טור. בית הלל- כינויי כינויים מותרים. כגון 'מקנמנא' 'מקנחנא' 'מקנסנא'- טור. והטעם, או שכך לא מדברים הגויים, או שלא גזרו חכמים כינויי כינויים ככינויים, ב"י.

ראשונים

ר"ן- ואף שלשונות אלו הם שיבוש מלשון הקודש. וכ"ש לשונות גמורים של גוים היו נדר. וכן נראה מהרמב"ם, ב"י. טור- וכן בכל מקום הולכים אחר הלשון שרגילים בו. אבל כינוי שרחוק הרבה מן הלשון, אינו נכחד. ב"י- ובכינויים, הכל לפי המקום והזמן, אם כך קוראים להם עם הארץ אף שלא הזכירם חכמים נחשבים כינויים, ואם אין מכירים בהם, אף שהזכירם חכמים אינם ככינויים. וכן משמע ברמב"ם.

שו"ע יו"ד סימן ר"ז

א. כינויי נדרים כנדרים. כיצד, קונם קונח קונס. שאם אמר קונם או קונח או קונס ככר זה עלי אסור בו וכן בכל מקום הולכים אחר הלשון שרגילין בו שאם יש להם כינוי לנדר ונדר בו, הוא נדר. (וכן אם אינו מכיר אלו הלשונות שדברו בהם חכמים אע"פ שגזרו להם כלום הוא) אבל כינויי כינויים דהיינו כינוי שרחוק הרבה מהלשון אינו נכחד (הנלד הוא ככל לשון שילמד עליו מיקרי נדר).

ידות נדרים:

נדרים ד.

תנן האומר לחבירו מודרני ממך מופרשני ממך, מרוחקני ממך, שאיני אוכל לך, שאיני טועם לך, אסור. שמואל- האומר מודרני וכו' צריך שיוסיף- שאני [ויש גורסים שאיני] אוכל לך וכו'. ששמואל סובר- ידים שאין מוכיחות אינן ידים, גמ'. שאם לא הוסיף היה משמע מודרני ממך- שלא אדבר עמך. מופרשני ממך- שלא אעשה עמך משא ומתן. מרוחקני ממך- שלא אעמוד בד' אמותיך.

ראשונים

רא"ש- אמר 'מודרני ממך' בלא המשך, אינו נדר. וכשאמר 'אני אוכל לך', בלא 'קונם' וכדומה, לא אמר כלום- טור. רמב"ם- 'מודרני ממך' ולא הוסיף, משמע שלא ידבר עמו. מופרשני ממך- שלא אעשה עמך משא ומתן. מרוחקני- שלא יעמוד בד' אמותיו. ר"ן- אמר מודרני ממך שאני אוכל לך, ולא אמר לך, לא אמר כלום. אמר מנודה אני לך כאומר מודרני ממך שאני אוכל לך. רמב"ם- גורס 'מודרני ממך שאיני אוכל לך'.

שו"ע יו"ד סימן ר"ו

א. ידות (פי' ידות שהתחיל לנדור ולא גמר הנדר) הוא נאסר כאלו נדר כל הדיבור כאלו שאלו זיד הכלי ועל ידי כך משתמש בכלי כאלו לחז בו בעלמו) נדרים כנדרים. והוא שיהו מוכיחות קצת על הנדר כיצד, האומר לחבירו מודרני ממך שאיני אוכל לך, או מופרשני ממך שאיני אוכל לך, או מרוחקני ממך שאיני אוכל לך, אסור לאכול עמו (וי"א ללפניו אמר שאני אוכל לך בלא לשונות אסור לאכול עמו) אבל אם אמר שאיני אוכל לך לבד, בלא מודרני ממך לא הוי יד ואם אמר מודרני ממך או מופרשני ממך או מרוחקני ממך ולא סיים דבריו

שאיני אוכל לך, במודרני ממך אסור לדבר עמו, ובמרוחקני ממך אסור לעמוד בד' אמותיו.

אחרונים

ש"ך ט"ז והרמ"א בסע' ג'- נראה שדעת הרמ"א שאם אמר מודרני ממך, מותר בכל, שזהו יד שאינה מוכיחה. והב"ח כתב שאסור אפילו לאכול עמו, ואין לזה עיקר בש"ס ובפוסקים. רבינו ירוחם- אמר 'שאיני אוכל לך' לא אמר כלום ואם מפצירים בו לאכול ואמר כן, הוי הוכחה ואסור. אמר 'מודרני ממך' או שאר לשונות והוסיף 'שלא אוכל' בלי 'לך', יש אומרים שאסור ויש אומרים שאינו כלום. ואם אמר 'שאיני אוכל' אף שאמר 'מודרני ממך' או שאר לשונות, אינו כלום וכ"ש אם אמר שלא אוכל לך, אפילו אמר מודרני ממך, ומ"מ אם אמר שאיני אוכל לך לחוד או שלא אוכל לך לחוד לא אמר כלום. אבל כיון שרגילים אנשים לדור בלשון זה, אין להקל וצריך התרה שלא ינהג קלות ראש בנדרים. ע"כ.

משמעות כפולה בנדר:

נדרים ה.

ר' יוסי ב"ר חנינא- מודר אני לך, שניהם אסורים. שמשמע 'ממך' ומשמע 'לך', ר"ן. מודרני הימך, הוא אסור וחבירו מותר.

ראשונים

רא"ש- והוא שהוסיף- 'מאכילה' או 'מהנאה' שאם לא כן הוי ידים שאין מוכיחות. וכן כתב הר"ן וכתב שכן כתב הרמב"ן.

שו"ע יו"ד סימן ר"ו

ב. אמר לחבירו מודר אני לך מאכילה או מהנאה שניהם אסורים לאכול או להנות זה מזה אבל אם אמר מודר אני ממך מאכילה או מהנאה, הוא אסור בחבירו וחבירו מותר בו.

אחרונים

ש"ך- אמר מודר אני לך ולא הוסיף מאכילה וכדו', לא אמר כלום, ולדעת השו"ע אסור לדבר עמו.

ידות בקידושין:

נדרים ו.

בעי רב פפא- יש יד לקידושין או לא, אמר לאשה הרי את מקודשת לי ואמר לחבירתה 'ואת גם', מקודשות שתיהן. אמר לחבירתה 'ואת', זהו הספק ולא נפשט- רמב"ם.

ראשונים

הרב המגיד הרא"ש והר"ן- ואם נתן לשתיהן כסף שתיהן מקודשות ודאי לדברי הכל. טור- היתה שליחה לקבל קידושין לחבירתה ולאחר שנתן הקידושין לידה אמר לה 'את גם' או 'וכן את', וכיצא, שתיהן מקודשות. אבל אם לא אמר לה אלא 'ואת' הרי זו שקיבלה הקידושין ספק מקודשת שמה לא התכוון אלא לשמוע מה דעתה. ב"י- לאחר נתינת הקידושין תועיל אמירתו רק אם אמר לה 'ואת גם' תוך כדי דיבור, או כשיטת הרמב"ם שכתב שאמר לה בשעה שנתן הקידושין בידה.

שו"ע אה"ע סימן ל"ו

ט. אשה שהיא שליח לקבל קידושין לחברתה וכשנתן הקידושין אמר לה ואת נמי או וכן את שתיהן מקודשות אבל אם לא אמר לה אלא ואת הרי זו שקיבלה הקידושין, ספק מקודשת שמה לא נתכוין אלא

לראות מה בלבה וכאלו אמר לה ואת מה תאמרי בדבר זה, ולפיכך קיבלה הקידושין היא שהרי זה עדיין שואלה לראות מה בלבה.

יד בצדקה:

נדרים ז.

בעי רב פפא יש יד לצדקה וכו', כגון דאמר 'הדין זוזא לצדקה והדין' ולא אמר 'הדין נמי' ולא איפשיטא.

ראשונים

רא"ש ור"ן בשם הרשב"א והרמב"ן - פסקו לחומרא - טור.

רמב"ם - אמר סלע זו כזו והשני הוא צדקה, הרי זה צדקה - טור.

שו"ע יו"ד סימן רנ"ח

א. המתפיס בצדקה הרי זה כמתפיס בנדר. כיצד, הרי היה סלע של צדקה מונח לפניו ואמר על אחר הרי זה כזה הרי זה צדקה. הגהה אל יאמר אדם סלע זה להקדש אלא לצדקה ומכל מקום אם אמר להקדש סתם כוונתו לצדקה לעניים מיהו אם אמר שכוונתו להקדש ממש אין לו תקנה ליהנות ממנו וצריך לשאול לחכם ומתירין לו בחרטה כשאר נדר.

ב. המפריש סלע ואמר הרי זה צדקה ואמר על אחר זה גם השני צדקה. הגהה ואם רצה לומר על סלע זה והוציא בפיו על אחר הוי טעות ואינו כלום.

אחרונים

ש"ך - בהקדש קרקע יש פדיון, ולדעת הרי"ף והרמב"ם יש פדיון אף במטלטלין.

ש"ך - והסלע שחשב עליו לצדקה הוא צדקה אלא א"כ חשב שיהא צדקה דוקא בדיבור.

יד להפקר:

נדרים ז.

יש יד להפקר או דלמא אין יד להפקר ולא איפשיטא.

שו"ע חו"מ סימן רע"ג

ח. האומר הרי זה הפקר וזה, הרי השני ספק הפקר ואם אמר וזה כמו זה או שאמר וגם זה הרי התפיס השני ויהיה הפקר ודאי - טור.

אחרונים

בה"ט - ומספק אין מוציאים אותו מידו.

הזמנת בית הכסא:

נדרים ז.

בעי רבינא יש יד לבית הכסא או לא, דאמר 'הדין ביתא ליהוי בית הכסא והדין' ולא אמר 'הדין נמי' ולא איפשיטא.

ראשונים

טור - יש מפרשים לקולא, וקורא בו לכתחילה.

ב"י - יש ראשונים שסוברים שאין זימון לבית הכסא כלל, ולדעתם ודאי קורא במה שזימן.

רמב"ם ורא"ש - סוברים שיש זימון בבית הכסא.

רמב"ם - זימון זה הוא בספק, ולכן לכתחילה לא יקרא במקום זה ובדיעבד יצא.

שו"ע או"ח סימן פ"ג

ג. אמר 'בית זה יהא לבית הכסא' ואמר על בית אחר 'וגם זה', דינם שוה. ואם אמר על השני 'ובית זה' ולא אמר 'וגם זה', הרי השני ספק אם הזמינו לכך אם לאו, לפיכך אין קורין בו קריאת שמע לכתחילה, ואם קרא בו יצא.

מנודה אני לך:

נדרים ז.

מנודה אני לך ר' עקיבא היה חוכך בזה להחמיר. רב פפא - בנדינא ממך לכו"ע אוסר והרא"ש גורס 'לישנא דנדינא' והיא הגרסה הנכונה, ב"י, משמיתנא מינך לכו"ע מתיר. וחולקים במנודה אני לך, לר"ע לישנא דנדינא הוא, ורבנן סוברים לישנא דמשמיתנא הוא. ופליגא דרב חסדא דההוא גברא דאמר משמיתנא בניכסיה דבריה דרב ירמיה בר אבא, אתא לקמיה דרב חסדא, אמר, לית דחש להא דר' עקיבא. אלא קסבר במשמיתנא פליגי.

ראשונים

הרא"ש הרמב"ן והר"ן כתבו שאין הלכה כר' עקיבא דהלכה כר"ע מחבירו ולא מחביריו. ועוד שאמרו בגמ' דלית דחש להו.

רא"ש ור"ן ובשם הרמב"ן - מה שאמרו בגמ' נדינא מינך שלכו"ע אסור, הוא דוקא באומר שאני אוכל לך וכמו שאמר שמואל לגבי 'מודרני ממך' ו'מפורשני ממך'. - טור.

רמב"ם - האומר לחבירו מודר אני ממך וכו' מרוחק אני ממך, מנודה אני לך או משמיתנא ממך משמעו שלא ישב עמו בד' אמות וכן אם אמר לו מנודה אני לך או משמיתנא ממך וכו'. אמר לו מנודה אני לך שלא אוכל לך, אינו אוכל לו בד' אמותיו - ראב"ד, וכן משמע בטור, אבל ברמב"ם משמע שאסור לאכול ממנו, ב"י. ואם אכל אינו לוקה. אמר לו נדינא ממך הרי זה אסור להנות.

ראב"ד - אף במשמיתנא ממך שאיני אוכל לך אסור בהנאה. ונראה שסובר שכן דעת הרמב"ם. אבל ברמב"ם משמע שמותר בהנאה.

שו"ע יו"ד סימן ר"ו

ג. אמר מנודה אני לך או משמיתנא מינך אם סיים דבריו שאיני אוכל לך אינו נדר ומותר בכל ואם לא סיים דבריו אסור לעמוד בארבע אמותיו. אבל אם אמר נדינא מינך וסיים בדבריו שאיני אוכל לך אסור לאכול עמו, לא סיים דבריו שאיני אוכל לך אסור להנות ממנו. הגהה וכבר נתבאר שיש חולקין וסניחא להו דכל קלא אמר שאיני אוכל לך או שאני אוכל לך לכו"ע כלום הוא.

אחרונים

ש"ך - ונראה שלענין הלכה אין להקל בדברי הרמ"א.

התרת נדר בפניו או שלא בפניו:

נדרים ז:

רב - נידוהו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו מפני כבודו, או כדי שהרואים שמקריבים אותו והוא והם אין יודעים שהתירו לו, לא יזלזלו בנידוי, רא"ש. נידוהו שלא בפניו מתירין לו בין בפניו בין שלא בפניו - טור.

ראשונים

ר"ן - נידוהו בפניו יכולים להודיע לו ולהתיר, וכן אם התירו בלי להודיעו, מותר בדיעבד.

שו"ע יו"ד סימן של"ד

כ"ט. נידוהו בפניו, אין מתירין לו אלא בפניו (ואם התירו לו קלא כפניו י"א דלדיעבד הוי היתר) נידוהו שלא בפניו מתירין לו אפילו שלא בפניו.

אחרונים

ש"ך - לדעת הר"ן מתירין לו שלא בפניו אם מודיעים לו, ולדעת הרא"ש אין מתירין שלא בפניו אף אם יודיעוהו.

השומע הזכרת ה' מחבירו צריך לנדונו:

נדרים ז:

אמר רב חנן אמר רב השומע הזכרת השם מחבירו צריך לנדונו. ואם לא נידוהו הוא עצמו יהא בנידוי. אזהרה למזכיר שם שמים לבטלה מ'את ה' א-לקיך תירא'.

רב הונא שמעה לה היא איתתא דאפקה שם שמים לבטלה שמתה, ושרי לה לאלתר בא פה.

ראשונים

רא"ש טור ר"ן והג"מ - לא שהשומע בנידוי, אלא ראוי לנדונו.

תלמיד חכם שנידה את עצמו:

נדרים ז:

תלמיד חכם שנידה לעצמו מתיר לעצמו- טור.

ראשונים

רמב"ם- ואף שנידה עצמו על דעת פלוני ואף בדבר שחייב עליו נידוי. **רשב"א**- אם הוא דבר שחייב עליו נידוי, אינו מפר בעצמו.

מרדכי בשם **רבינו עזריאל**- דוקא במנדה עצמו לעצמו, אבל המנדה עצמו בעולם הזה ובעולם הבא מתירים לו אחרים בעולם הזה משום שנכנס לנידוי הבריות בעולם הזה, ובנידוי הבורא בעולם הבא.

רא"ש- דוקא תלמיד חכם יכול להתיר נידוי עצמו ולא אדם פשוט, ואם נידה עצמו בשבועה אף תלמיד חכם אינו מתיר נידויו- טור.

שו"ע יו"ד סימן של"ד

ל"ג. תלמיד חכם שנידה לעצמו מתיר לעצמו אפילו נידה על דעת פלוני ואפילו על דבר שחייב עליו נידוי ויש מי שאומר שאם היה חייב נידוי אינו יכול להתיר לעצמו ויש מי שאומר שאם היה דרך שבועה אינו יכול להתיר לעצמו.

מ"ג. על כ"ד דברים מנדין את האדם ואלו הן וכו' י"ג. המזכיר שם שמים לבטלה או לשבועה בדברי הבאי.

שבועה לקיים את המצוות:

נדרים ז:

רב גידל אמר רב- מנין שנשבעין לקיים המצוות שנאמר נשבעתי ואקיימה וכו'- טור.

ראשונים

טור- ובמיוחד בדבר שרגיל לשכוח ועובר על מצות לא תעשה או מתרשל בקיום מצות עשה מותר לו לנדור ולהשבע. אבל מכל שאר נדרים צריך להתרחק מאוד- **רא"ש**.

שו"ע יו"ד סימן ר"ג

ו. האומר אשנה פרק זה, וירא שמא יתירש בדבר, שרי ליה למנדר לזרזי נפשיה. וכן אם ירא שיתקפו יצרו ויעבור על איזו מצוה ממצות לא תעשה, או יתירשל מקיום מצות עשה, מצוה ליטבע ולנדור כדי לזרז עצמו.

אחרונים

ש"ך- ואף בדיבור בלבד שאמר 'אשנה' חל עליו נדר.

האומר שיקיים מצוה:

נדרים ח.

רב גידל אמר רב- האומר אשכים ואשנה פרק זה, נדר גדול נדר לאלקי ישראל.

ראשונים

רא"ש- לאו היינו נדר ממש שאין נדר אלא שמתפיס בדבר הנדור אלא כמו שנדר צדקה.

ר"ן- וע"כ עליו להשכים ולשנות. שבועה חלה על דבר שלא מפורש בפסוק, אבל דבר המפורש בפסוק מושבע ועומד הוא.

שו"ע יו"ד סימן רי"ג

ב. האומר אשנה פרק זה הוי כאילו נדר לתת צדקה (או לעשות פלוני) מלוות ונלכו קייס).

נידוהו בחלום:

נדרים ח.

אמר **רב יוסף** נידוהו בחלום צריך עשרה בני אדם להתיר לו והוא דתנו הלכתא גמרא, אבל מתנו ולא תנו ששונים משנה ולא גמרא, רמב"ם, לא. והרא"ש והר"ן גורסים והוא דמתנו לאחרים אבל תנו לעצמם, לא. ואי ליכא דתנו הלכתא אפילו מתנו ולא תנו. ואי ליכא, ליזיל וליתיב אפרשת דרכים ששם רגילות ליתן שלום לבני אדם, תוס' ויהיב שלמה לבי עשרה ויעיל לו להגן עליו מן היסורים, ר"ן ותוס'. עד דמיקלעי ליה עשרה דגמרי הלכתא. אמר ליה **רבינא לרב אשי** ידע מאן שמתיה מהו

דלישרי ליה? אמר ליה לשמתיה שויוה שליח למישרי ליה לא שויוה שליח. אמר ליה רב אחא **לרב אשי**, שמתוהו ושרו ליה בחלמיה מאי? אמר ליה כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים.

ראשונים

רא"ש- ואם אין, לא יקח הדיוטות אלא ישב בפרשת דרכים וכו'.

רמב"ם- צריך עשרה ששונים הלכות. לא מצא, טורח אחרים עד פרסה והוא שאמרו שישב בפרשת דרכים, אבל לא הזכיר נתינת שלום. וכו' לא מצא עשרה שוני משנה, מתירים לו עשרה שיודעים לקרוא מקרא. לא מצא, יתירו לו עשרה שאינם יודעים לקרות, ואפילו שלשה.

ר"ן- צריך עיון למי שנידוהו בחלום אם צריך לנהוג בכל דיני מנודה.

שו"ע יו"ד סימן של"ד

ל"ה. נידוהו בחלום הוי נידוי וצריך התרה ואפילו התירו לו בחלום אינו כלום, ואפילו יודע מי נידוהו אינו יכול להתירו וצריך עשרה בני אדם ששונים הלכות להתירו. לא מצא, טורח אחרים עד פרסה. לא מצא, מתירין לו אפילו עשרה ששונים משנה. לא מצא מתירין לו אפילו עשרה שיודעים לקרות בתורה. לא מצא, מתירין לו אפילו עשרה שאינם יודעים לקרות. לא מצא במקומו עשרה [ואין צריך להרחיק פרסה, ט"ז], מתירין לו אפילו שלשה. (ויש אומרים שאין לו התנה רק ע"י עשרה ששונים הלכות או משניות ומיהו כגון אס יתינו לו בזה אחר זה).

אחרונים

ש"ך- מסתימת הפוסקים משמע ששונה מנודה זה לכל מנודה.

שליחות הבעל בהתרת נדרי אשתו:

נדרים ח:

רבינא, הוה ליה נידרא לדביתהו, אתא לקמיה **דרב אשי** אמר ליה בעל מהו שיעשה שליח לחרתת אשתו, אמר ליה אי מיכפינן, אין, אי לא, לא.

ראשונים

רבינו אליעזר ממיץ- הבעל מתיר נדרי אשתו כשאר חכם, אבל אם אמרה לו להתיר נדרה, אינו יכול לקבץ ג' אחרים שאינה רוצה שיתפרסם שנדרה אבל יכול להתירו אם היו המתירים מכונסים כבר.

רא"ש- אין אדם מתיר לאשתו אפילו כשאר חכם. שאשתו כגופו ואין אדם מתיר נדרי עצמו.

רמב"ם- אף שאין אדם עושה שליח להתרת נדרים, אשה עושה את בעלה שליח להתרה, אם מצא ג' מקובצים, אבל לא יקבצם בתחילה. **טור**- כל אדם יכול לעשות שליח להשאל על נדרו.

שו"ע יו"ד סימן רל"ד

נ"ו. הבעל נעשה שליח להשאל על נדרי אשתו ובלבד שמצא שלשה מקובצים, אבל הוא לא יקבצם.

אחרונים

ש"ך- אדם לא יכול להיעשות שליח להתרה, חוץ מבעל לאשתו, אבל אינו יכול להיות א' מג' המתירים.

לבוש- אם האשה נתנה לבעל רשות לקבץ מתירים ולהתיר, מותר.

התרת נדרים בפני רבו:

נדרים ח:

רבינא הוה ליה נידרא לדביתהו אתא לקמיה **דרב אשי** וכו' שמע מינה לא שרי למישרי נדרא באתרא דמריה.

ג' מתירים את הנדר במקום שאין חכם [בכורות ל"ו:]- ב"י.

ראשונים

רמב"ם- אין להתיר הנדר במקום שיש גדול ממנו- טור.

רא"ש ור"ן- אבל בדיעבד אם התירו, מותר.

שו"ע יו"ד סימן רכ"ח

ב. אין לאדם להתיר לכתחילה במקום רבו ולא במקום שיש גדול ממנו [אף שהוא אחד משלשה, ש"ך] אלא א"כ נתן לו רשות. הגה ומתיכין ב' ג'

נדריים ציחד לומר לו מותר כך וכן מחיריו לשנים או לשלשה אנשים ציחד ויוכלו לומר מותר לכם ועיניו לקמן סוף סימן זה סעיף מ"ו.

התרת נדר ושמטת במקומו של רבו:

נדריים ח:

לא שרי למישרי נידרא באתרא דרביה ומשמטת אפילו באתרא דרביה ויחיד מומחה שרי שמתא שאין לדחות היתר השמתא, תוס'.

רמב"ם- מתיריים הנידוי בשלשה הדיוטות או ביחיד מומחה. ותלמיד מתיר החרם והנידוי אפילו במקום הרב.

ר"ן וכן בשם הרמב"ם- במקום שאין מומחה ג' הדיוטות מתירים את הנידוי כשם שהם מתירים את הנדר.

קונדריסין- אם המנדים שלשה או ארבעה או רבים אין יחיד מומחה מתיר אותו, אלא צריך שיהיה כמו המנדים.

ב"י- ולא נראה, אלא די במומחה, אבל אם המנדים מומחים, צריך שיהיו המתירים מנין אחר כמותם וכן הוא ברא"ש.

ר"ן- כל יחיד מומחה בקי בהלכות נדריים מתיר נדר ושמטת. **רא"ש**- אם נידהו חכם ותיק וכיוצא בו, יכול יחיד מומחה כיוצא בו להתירו.

שו"ע יו"ד סימן של"ד

כ"ד. מתירין הנידוי בשלשה הדיוטות או ביחיד מומחה ותלמיד מתיר החרם והנידוי אפילו במקום הרב. הגה וכל חרם ונידוי שלא הותר אפילו היה זמן רב בנידוי וחזר או, אפ"ה אינו מותר עד שיתירו לו בפירוש.

אחרונים

ש"ך- נראה שכמו בנדריים, אין עתה יחיד מומחה. אבל בב"ח משמע דאף בזמן הזה מותר ביחיד מומחה.

האומר כנדרי רשעים או כשרים:

נדריים ט.

תנן האומר 'כנדרי רשעים', נדר בנזיר ובקרבת ובשבעה שדרכם של רשעים לדור באלה. 'כנדרי כשרים', לא אמר כלום שאין דרך הכשרים לדור. 'כנדבותם' של כשרים, נדר בנזיר ובקרבת- **טור** שכן בנדבה אינו עובר בבל תאחר.

שמואל- באומר כנדרי רשעים הריני, עלי והימנו. 'הריני'- שאם היה נזיר עובר לפניו ואמר 'כנדרי רשעים הריני', הרי זה נזיר. 'עלי'- שאם אמר 'כנדרי רשעים עלי', חייב בקרבן. 'הימנו'- שאם אמר 'כנדרי רשעים הימנו' והיה ככר מונח לפניו, הרי הוא בשבועה שלא יאכלנו.

ראשונים

ר"ן- כשאומר 'כנדרי רשעים חייב בקרבן, מסתבר שמדובר כשהיתה בהמה מונחת לפניו.

ב"י- ובדברי הרמב"ם אין הכרע.

שו"ע יו"ד סימן ר"ו

ד. אמר כנדרי רשעים ככר זה עלי, או שאמר כנדרי רשעים הימנו והיה ככר מונח לפניו אסור בו אבל אם אמר כנדרי כשרים עלי או כנדרי כשרים ככר זה עלי, אינו כלום. ואפילו אמר כנדרי כשרים ככר זה עלי קונם (פירוש קונם אהל מכינוי הקרבן) אבל אם אמר כנדבת כשרים עלי או כנדבת כשרים ככר זה עלי הוי נדר.

שו"ע יו"ד סימן רל"ז

ט. ידות שבועה כשבועה כיצד ידות, אמר כנדר רשעים שלא אוכל ככר זה.

אם טוב לא לידור כלל:

נדריים ט.

תנן 'כנדרי כשרים'- וכו' 'כנדבתם'- נדר בנזיר ובקרבת. מאן דשאני ליה בין נדר לנדבה דתניא- 'טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם' טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר, דברי ר' מאיר. ר' יהודה ואומר טוב מזה ומזה נודר ומקיים, אפילו תימה ר' מאיר כי קאמר ר"מ בנדר, בנדבה לא קאמר וכו' מאי שנא נודר דלא, דלמא אתי לידי תקלה, נדבה נמי לא דלמא אתי לידי תקלה, כהלל הזקן דתניא אמרו על

הלל הזקן שלא מעל אדם בעולתו כל ימיו. מביאה כשהיא חולין לעזרה ומקדישה וסומך עליה ושוחטה.

ואיבעית אימא אפילו ר' יהודה. כי קאמר ר' יהודה בנדבה, בנדר לא אמר וכו' ר' יהודה לטעמיה דאמר אדם מביא כבשתו לעזרה מקדישה וסומך עליה ושוחטה. ומחלוקת ר"מ ור"י היא, שר"מ סובר שאף נודב טוב שלא ינדב כלל, ור"י סובר שטוב שינדב וישלם.

ראשונים

רא"ש- פוסק כלישנא בתרא.

ב"י- יש להסתפק בלשון הטור אם כוונתו שבנדר לא ידור כלל, אלא יעשה מעשה בלא נדר, או שכוונתו שלא ידור אלא אם כן הנדר מזומן לפניו לעשותו.

רא"ש- ולכן אין לכשר לדור או להשבע בשום דבר אלא כשצריך לעשות מעשה או לתת צדקה אם יש לו בידו, יתן מיד ואם לא, ישתוק עד שיהא בידו ויתן לו וכשצריך לפסוק צדקה עם הציבור, יאמר בלי נדר- **טור**.

שו"ע יו"ד סימן ר"ג

ד. צריך ליזהר שלא ידור שום נדר ואפילו צדקה אין טוב לידור אלא אם ישנו בידו יתן מיד ואם לאו לא ידור עד שיהיה לו ואם פוסקים צדקה וצריך לפסוק עמהם, יאמר [במפורש, פרישה] בלא נדר.

נדרי זירוזין:

נדריים ט:

תניא אמר **שמעון הצדיק** מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד, פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתיו וכו' אמרתי לו בני, מה ראית להשחית שערך זה הנאה, אמר לי רועה הייתי וכו' ופחז עלי יצרי וכו' אמרתי לו בני, כמוך ירבו נזירי בישראל עליך הכתוב אומר איש כי יפליא לנדור נדר נזיר וכו'.

ראשונים

רמב"ם- מי שנדר נדר כדי לכוון דעותיו ולכוין מעשיו הרי זה זריז ומשובח, כיצד, הרי שהיה זולל ואסר עליו הבשר וכו' וכן מי שהיה מתגאה ביופיו וכו' ועליהם אמרו חכמים נדריים סייג לפרישות. ואע"פ כן לא ירבה בנדרי איסור ולא ירגיל עצמו בהם אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהם בלא נדר. אמרו חכמים כל הנודר כאילו בנה במה ואם עבר ונדר מצוה להשאל כדי שלא יהא ממשול, וזה בנדרי איסור, אבל בנדרי הקדש מצוה לקיימן ולא ישאל עליהם אלא מדוחק.

שו"ע יו"ד סימן ר"ג

ז. מי שנדר נדריים כדי לכוון דעותיו ולתקן מעשיו הרי זה זריז ומשובח. כיצד, מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שנתים או שהיה שוגה ביין ואסר היין על עצמו זמן מרובה, או אסר השכרות לעולם וכן מי שהיה רודף שלמונים ונבהל להון ואסר על עצמו המתנות או הניית אנשי מדינה זו וכן מי שהיה מתגאה ביופיו ונדר בנזיר וכיוצא בנדריים כולם דרך עבודה לשם הם ובנדריים אלו וכיוצא בהם אמרו חכמים נדריים סייג לפרישות ואף על פי שהם עבודה לא ירבה אדם בנדרי איסור ולא ירגיל עצמו בהם אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהם בלא נדר.

אין בדברים המובאים בעלון כדי לפסוק הלכה, אלא כדי שיהיה לימוד הדף היומי שלם ביד הלומד, סוגית הגמ' ועיקרי ההלכה.
להערות, הצעות, או לקבלת העלון בדואר ניתן להתקשר - 052-7134167.

לע"נ

אמו"ר אליהו בן הרב שלום יהודה ז"ל

לרפואת

רחל בת רוחה, נגיה ויקטוריה בת רוחה, חביבה בת רוחה,
עליזה בת רוחה, פרידה בת מזל, ד' א' בן ש'
בתושח"י

ולהצלחת התורמים החפצים בעילום שם

לקבלת העלון דרך המייל ניתן לשלוח
avishaisofer@etrog.net.il - ל